

Deme Júlia Testvérével

Ezen a képen az öcsémmel vagyok. Talán olyan nyolc éves lehettem, az öcsém pedig négy. Ez kép a Paulay Ede utca 43-ban készült, ott lakott anyám testvére, Aranka nagynéném és a két lánya, Magda és Éva.

A Klauzál téri életem befejeződött négy-öt éves koromban, utána albérletben laktunk, mentünk albérletből albérletbe. Engem beírtak a Wesselényi utcai zsidó elemibe, ami egy neológ iskola volt [lásd neológ hitközségek]. Az elemi iskolában nagyon furcsa volt. Borzasztóan érvényesült a pénz hatalma. Volt, akiért nevelőnő jött, és az apukája beküldött egy láda ajándékot az osztályba, és voltak csóringerek.

Az egyik legborzalmasabb élményem volt ezzel az egész üggyel kapcsolatban, hogy apám állás nélkül volt, éltünk, amiből éltünk, és értem jött apám az iskolához, és én szégyelltem az apámat, mert mindenkinek olyan szép mamája volt meg nevelőnők. És az apám sírt, és ezt nem tudom nekik elfelejteni. A tanító néni végigkérdezte, hogy melyik lánynak mivel foglalkozik a papája. És akkor hát mindenki mondta, hogy nekik üzletük van, ez van, az van. Én azt mondtam, hogy kiflit árul. Erre a többi gyerek bekiabál: pék. Mondom, nem pék, kiflit árul. Mire mondta a tanító néni, hogy ülj le. Mert ezt meg se értette. Én meg úgyse tudtam volna elmagyarázni, mert én csak egy semmi voltam. Nagyon nyomasztott, hogy csak nekem van olyan papám, akiről nem lehet megmondani, hogy mit csinál. Hát így indult az én iskolaévem, mert rendkívül nagy pedagógiai érzéke volt a tanító néninek. Mert én nagyon kicsi voltam, és az első óra előtt a nagyobb lányok elkezdtek velem játszani. Semmi, csak fogócskáztunk. Amikor a tanító néni bejött, mindegyik gyereknek volt annyi esze, hogy visszaszaladt a helyére, csak én maradtam ott szerencsétlenül állva. Mire a tanító néni a legkomolyabb pedagógiai érvekkel megfogott, és sarokba állított. Ezzel kezdődött az én zsidó iskolai tanévem. Gratulálok, ha él még a Margit néni. És ez aztán akkora kedvet adott nekem a tanuláshoz! Nem beszélve arról, hogy amikor hazamentem, és kiderült, hogy sarokba állítottak, ők egy jót nevettek rajta. Ők nem vették komolyan, de én véresen komolyan vettem, hogy csak velem történhetett ilyen borzasztó dolog. Ennek az lett az azonnali következménye, hogy nem szólaltam meg többet az iskolában. Már el akartak vinni az orvoshoz, mert nem akartam beszélni. Ha fölszólítottak, akkor mindig tudtam, de jelentkezni nem mertem. Amíg élek, nem felejttem el, hogy megkérdezték, miért kell nekünk Ábrahámot szeretni. Senki nem tudta megmondani, de én tudtam, és már mindenki leszerepelt a rossz válasszal, amikor föl mertem nyújtani a kezem, és megmondtam, hogy azért, mert az ősapánk volt.